

TAANTAFEIR

STAP 1

1. Beantwoord de volgende vragen.

- Kan jij met je auto rijden als de bjel kapot is? _____
- Wat zou je ervan denken als je een torenwachter zou zijn? _____
- Hoe snel ben je als je de 100 meter loopt op pollevies? _____
- Hoe zou jij reageren als er plots een inkbiegel op je afkwam? _____
- Waarmee kan een mens zoal spaaieren? _____
- Is een maalplak een geschikt instrument om frieten te bakken? _____
- Heb je lessen nodig om met een rijtak te kunnen omgaan? _____
- Wat gebeurt er als je een schabelleke in het haardvuur gooit? _____
- Wat zou jij doen als je een auto op de lantoor zag staan? _____

2. Problemen om te antwoorden? Misschien moest je de woorden die je niet kent maar eens opzoeken in een woordenboek.

3. Wat heb je bij het opzoeken vastgesteld? Hoe komt dat?

4. En, waren je antwoorden op de vragen gepast?

5. Hoe kan je de betekenis van al de woorden te weten komen?

STAP 2

1. Lees onderstaand stukje tekst.

- Lees het voor als nieuwslezer voor de radio.
- Vertel het verhaal thuis of aan je vrienden.

Grafgroeten. In de Amerikaanse stad Vermont heeft een man een hartaanval gekregen doordat een vriend hem op zijn schouder tikte. Dat gebeurde wel in heel speciale omstandigheden. Op een avond keerde de 40-jarige Chris Lewis naar huis terug van een verjaardagsfeestje. Zoals hij wel vaker deed, nam Lewis een binnenweg door het plaatselijke kerkhof. Doordat de man wat veel gedronken had, struikelde hij en kwam hij in een open grafkuil terecht. Die had men gegraven voor de begrafenis van de volgende dag. Nog wat versuft door zijn val probeerde Lewis weer uit de kuil te geraken, maar dat lukte niet meteen. Plots voelde hij een hand op zijn schouder. Een stem zei: “Het lukt toch niet, jongen, dat heb ik ook al geprobeerd.” Het was een vriend van Lewis, die een uur eerder al naar huis was gegaan en in dezelfde put was getuimeld. Maar dat had Lewis niet onmiddellijk door. Van schrik kreeg hij een hartaanval.

2. Welke verschillen vallen je op in de manier waarop je het verhaal overbrengt?

3. Rollenspel. Ga met twee vooraan staan en kies een van de volgende rollenspelen.

- *Op de markt: een deftige dame doet haar inkopen op de markt. Een groenteman spreekt haar aan.*
- *In het park ontmoeten twee vriend(inn)en elkaar terwijl ze hun hond uitlaten.*
- *Twee boeren klagen over de slechte oogst, het slechte weer, de te lage prijzen voor hun aardappelen.*
- *Tijdens een nieuwsuitzending moet je die twee boeren interviewen.*
- *Twee voetballiefhebbers praten na de wedstrijd over de slechte scheidsrechter, de gemiste kansen ...*

4. Hoe verliepen deze gesprekken?

5. Beantwoord de volgende vragenlijst

In een wachtzaal van de dokter spreekt een onbekende dame je aan (in verzorgd A.N.). Je antwoordt:

	in dialect		in standaardtaal		in een tussentaal*
--	------------	--	------------------	--	--------------------

In een vreemde stad vraag je een voorbijganger de weg naar het station. Je spreekt

☐	in dialect	☐	in standaardtaal	☐	in een tussentaal*
--------------------------	------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--------------------

Je bent klasverantwoordelijke en moet bij de directeur toestemming vragen om een actie voor 11.11.11 op touw te zetten. Je vraagt dat

☐	in dialect	☐	in standaardtaal	☐	in een tussentaal*
--------------------------	------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--------------------

Je neemt deel aan een jongerenkwis op de televisie. Je spreekt

☐	in dialect	☐	in standaardtaal	☐	in een tussentaal*
--------------------------	------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--------------------

Je belt een vriendin op. Haar moeder neemt de telefoon eerst op. Je vraagt of je vriendin thuis is

☐	in dialect	☐	in standaardtaal	☐	in een tussentaal*
--------------------------	------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--------------------

Je bent razend op iemand van je klas. Tijdens de speeltijd scheld je haar uit

☐	in dialect	☐	in standaardtaal	☐	in een tussentaal*
--------------------------	------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--------------------

Je praat over koetjes en kalfjes met je beste vriend(in)

☐	in dialect	☐	in standaardtaal	☐	in een tussentaal*
--------------------------	------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--------------------

* mengeling van dialect en standaardtaal.

6. Waarop baseer je je om je keuzes te maken?

STAP 3

We hebben ons oor hier en daar te luisteren gelegd en een heleboel dingen gehoord. Hier volgen enkele fragmenten.

1

Dat was een kasteel, dat in de bossen stond. En dat heette 'Het Moordenaarskasteel'. En altijd was daar muziek in. En 't was daar enen, hij wilde dat een keer van nader weten, wat dat er daar in ommegeving. En hij stak hem weg bachten een grote hut (struik) niet te ver van de deur. En als't halven ten nacht was, hij hoorde daar also een bende afkomen. En zingen en trompetten! Verdomme, z' hadden een mens mee. Hij stak aan eulder (hun) piek! En ze komen daar aan die deur en ze zeggen AZARN GAAT OPEN!!! En die deur ging open. En als z'al binnen waren AZARN GA TOE, en die deur ging toe.

2

Der was ne kieër en madam, die peisde da ze schuën was, moar ze was effenaf te lulek om te helpen donderen en ze was doarbij nog e ghie huveerdig stuk. Ze hou e kèndjen, en da kèndjen heette Mauricia. 't Was toch zuk en broaf en schuën kèndje... Rechttuit gezeed, 't was 't schuënste kèndje va ghie de wèrld. Da zei elk. Da kèndjen hou e schuë wit schoapken en da hou altijd e streksken oan gelijk heur klieëke was. Als ze dèn azu mee makanderen speelden, da was toch zu schuën om zien! Ge zou ze gestolen hèn, alle twieë!

1. Lees fragment 1 en 2 hardop. Welk fragment leest het gemakkelijkst? Hoe komt dit? Waarom schrijf jij je taal niet zo?

2. Komen de twee fragmenten van één en dezelfde persoon?

3. Welke verschillen vind je tussen deze fragmenten onderling? En hoe verschillen de fragmenten van het Algemeen Nederlands?

4. Er staan nu heel wat verschilpunten op het bord tussen standaardtaal en dialect. Groepeer ze op drie niveaus in de volgende kolommen.

